

ARJEN ROOD:

‘Selecteren is een vorm van tulpen keuren’

De tulp doet het nationaal en internationaal nog steeds erg goed. Het is een van de symbolen van Nederland. Veredelaars zorgen voor een gestage stroom nieuwe cultivars. Waar werken de tulpenveredelaars op dit moment aan, en waar letten ze zoal op. De komende maanden portretteert BloembollenVisie een aantal bekende en minder bekende tulpenveredelaars. In deze eerste aflevering: Arjen Rood van Vertuco.

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto's: Rene Faas, Vertuco

Natuurlijk, het oog wil ook wat. En dus springt een mooie bloemkleur of een bijzondere bloemvorm er al snel uit. Dat is voor een nieuwe tulp niet het enige dat telt, maakt veredelaar Arjen Rood van Vertuco duidelijk. Hij is sinds 1990 verantwoordelijk voor het hele reilen en zeilen van het veredelingsprogramma, met uitzondering van de handel. “Daar hebben we binnen Vertuco een commissie voor.” Vertuco staat voor Veredeling tulpen combinatie, en is een samenwerkingsverband van vijf bloembollenbedrijven uit de kop van Noord-Holland: Boltha, World Flower, Veul Bloembollen en W. van Lierop & Zonen uit Anna Paulowna en Triflor uit Nieu-

we Niedorp. In 1979 kwam deze vorm van samenwerking tot stand. Het doel was helder: het bestaande tulpensortiment door gerichte veredeling verbeteren, voornamelijk om een kwalitatief beter sortiment broeitulpen te krijgen. Tulpen voor gebruik in de pottenbroei of de tuin worden in beperkte mate uitgegeven. De lijst cultivars van Vertuco die bij de KAVB is geregistreerd telt inmiddels 185 verschillende namen. Een flink aantal, tegelijkertijd maar een fractie van alles wat ooit als zaailing bij Vertuco heeft gebloeid. Maar dat is nu eenmaal de harde realiteit van veredelen, stelt Arjen Rood: “Ik moet ervoor zorgen dat er zo min mogelijk bal-last meekomt tijdens het hele selectieproces. Zodra we zien dat een zaailing op een belangrijk punt niet voldoet stoppen we met het verder telen. Wat dat betreft is het selecteren niets anders dan een vorm van tulpen keuren.”

VEEL KENNIS

Alle gegevens van de afgelopen dertig jaar zijn keurig bewaard, en bieden daarmee een schat aan kennis voor de veredeling. Elk voorjaar voert Rood kruisingen uit. Het najaar ervoor stelt een commissie binnen Vertuco vast welke kruisingen dat zijn. “Omdat het vijf tot zes jaar duurt voordat een zaailing voor het eerst bloeit kunnen we elk jaar voor een specifiek doel kiezen. Het ene jaar kruis je bijvoorbeeld gericht op tetraploïde tulpen, het jaar erna voor een bepaalde vorm, bijvoorbeeld gefranjerd. We werken het liefst met onze eigen ‘kinderen’, want daarvan weten we het meest. En natuurlijk kan een kruising een verrassend resultaat opleveren, maar met de kennis die we hebben kunnen we de uitkomst voor een groot deel vooraf wel schatten. Als je een dubbele met een andere dubbele kruist heb je al gauw 70% dubbele zaailingen. De verrassingen die er dan ook nog uitkomen vinden we trouwens ook interessant.”

Het hoofddoel van alle kruisingen is het verbeteren van het sortiment snijtulpen voor de broeierij. “Daar zien we nog steeds mogelijkheden. Meer lengte, meer gewicht, sprekende knopkleuren, daar is nog wat te bereiken.” De kruisingen worden in principe in de tweede week van mei gemaakt. Het stuifmeel komt van tulpen die buiten staan. “De ervaring leert dat van tulpen die buiten staan opgeplant meer stuifmeel voorhanden is.” De kruisingen voert Arjen Rood wel binnen uit. Dan is de kans van slagen het grootst, omdat de omstandigheden

TWEE TOPPERS

Van alles wat er de afgelopen 32 jaar door Vertuco is geïntroduceerd vindt Arjen Rood twee cultivars er uit springen. De eerste is de gefranjerde ‘Valery Gergiev’ (rechts). Ontstaan uit een kruising die hij zelf maakte, tussen ‘Couleur Cardinal’ en ‘Laverock’. De ander is de tweekleurige ‘Roman Empire’. Een voorbeeld van ‘de nieuwe tulp’. Aanzienlijk zwaarder en langer, en met een mooi contrast in kleur: rood met een brede witte rand.

Arjen Rood: "Meer lengte, meer gewicht, sprekende knopkleuren, daar is nog wat te bereiken"

dan immers controleerbaar zijn. In totaal maakt hij elk voorjaar zo'n honderd kruisingen.

PERMANENT KRITISCH

Het zaad wordt eind augustus geogst om in december voor het eerst gezaaid te worden. Uit die ongeveer honderd kruisingen komen jaarlijks tussen de 25.000 en 50.000 unieke zaailingen. Het is zaak om zo snel als mogelijk is daar in te gaan selecteren. Soms gebeurt dat al voor de bloei. "Als we zien dat een zaaisel nauwelijks bolgroei heeft zonder dat daar een oorzaak voor aan te wijzen is, dan ruimen we dat op. De eerste echte selectie vindt echter plaats in de broeierij na het eerste bloeijjaar. Vooral uiterlijke kenmerken tellen dan. Dat is vooral de bloemkleur, de bladstand en de lengte. Wat overblijft wordt drie jaar later opnieuw in de kas in bloei getrokken. Er zijn dan per nummer zo'n vijf bollen beschikbaar. In deze fase wordt opnieuw stevig geselecteerd, waarna nog eens 70% afvalt. De jaren erna blijft er stevig geselecteerd worden in de broeierij en op het veld. Dan gaan eigenschappen als bol- en huidkwaliteit meespelen, en gevoeligheid voor bijvoorbeeld zuur. "Door op deze manier te werken lukt het om de hoeveelheid ballast tot een minimum te beperken." Naast een aantal beoordelingen in de kas vindt ook op het veld een aantal selectierondes plaats. "De bloemkleur kan in de kas anders zijn dan op het veld, en dat geldt ook voor het gewas. Als het dus niet broeit en het te velde niet goed oogt, dan stoppen we met zo'n partijje." Sowiezo neemt de beoordelingscommissie binnen Vertuco jaarlijks alle par-

tijtjes waarvan 10 kg of meer is een keer door. Dan wordt ook bepaald welke partijen groot en goed genoeg zijn om uit te geven.

HOE KIJKT DE KOPER?

De tulp kent naast een immens scala aan kleuren en kleurcombinaties ook de nodige bloemvormen. Synoniem met Vertuco is de gefranjerde tulp, vindt Arjen Rood. "Daar heeft Vertuco echt wel naam mee gemaakt.

.....

'We werken het liefst met onze eigen 'kinderen', want daarvan weten we het meest'

.....

Er kwam een heel scala aan goede gefranjerde tulpen op de markt, die voor de broeierij bruikbaar waren en zijn. Zelf vind ik 'Valery Gergiev' nog steeds een van de mooiste uit die groep." Lastiger bleek het te gaan met leliebloemigen. "Daar hebben we ook een aantal goede aanwinsten van gehad, maar de knoppresentatie bleek de bottle neck. De bloemenhandel vindt de bloem in knop niet goed ogen. Toch gaan we hier wel mee door. Recente voorbeelden die het wel goed doen zijn 'Moneymaker' en 'Seattle.'" Vertuco introduceerde acht jaar geleden ook een aantal parkiettulpen die na kruising waren ontstaan, in plaats van mutatie. Voor Arjen Rood een groep waar nog verder mee gekruist kan gaan worden.

VEEL SHOWEN

Om aan tulpentelers en -broeiers te laten zien wat er is en nog aankomt investeert Vertuco veel in deelname aan shows. De eerste is de zogenoemde Vuurwerkshow in de laatste week van december, gevolgd door de Midwinterflora bij CNB, het Holland Flowers Festival en Lentetuin Breezand. Een relatief nieuw fenomeen vormen de marktbroeishows. "Die worden steeds belangrijker voor ons. Zo wil de praktijk de tulpen graag zien." Naast binnenshows laat Vertuco zijn nieuwe sortiment ook zien op de Floratuin in Julianadorp. Ook het klaarmaken voor de shows is werk voor Arjen Rood.

LAT HOGER

Inmiddels is Vertuco bezig aan de vijfde generatie eigen aanwinsten. Tussen de eerste en de laatste ziet Arjen Rood duidelijk verschil. "Onze tulpen zijn langer en zwaarder geworden. En toch kan het altijd nog weer beter. Elke nieuwe tulp moet een verbetering zijn van het huidige sortiment. We leggen de lat dus altijd weer hoger."

Resumé

De komende maanden laat BloembollenVisie tulpenveredelaars aan het woord. Waar letten ze op, hoe werken ze, en wat is het resultaat? In deze eerste aflevering is het woord aan veredelaar Arjen Rood van Vertuco.